

Over stoppen en starten

Dick Passchier

Per 31 december a.s. houdt de Noordwijkse afdeling van de Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie IVN op te bestaan. Er is veel over te doen geweest, maar uiteindelijk hebben de actieve IVN-leden zelf de knoop door gehakt met als hoofdmotief: het zeker stellen van natuureducatie in Noordwijk.

Dit klinkt tegenstrijdig maar even doorlezen kan veel verklaren. Door het noodlottig ongeluk dat Joanne van Sambeek, één van de enthousiaste en altijd beschikbare leden, overkwam werd eens te meer duidelijk hoe kwetsbaar de IVN-groep in de loop der jaren is geworden.

Een aantal leden heeft de 70 ruim overschreden of zelfs de 80 reeds gehaald en het laat zich denken dat voor hen wat druk van de ketel moet worden genomen.

Zij hebben echter nog zo'n grote inbreng in het IVN-pakket dat dit aandeel of zelfs een deel hiervan overbrengen naar de resterende leden weer een te grote belasting voor hen oplevert. "Nieuw bloed" is niet voorhanden wat o.a. wordt toegeschreven aan de onbekendheid van deze tweede natuurpoot onder het Jan-Verwey dak.

Het oprichten van de IVN-afdeling was destijds een logische stap van de Noordwijkse Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming (VNV) die naast o.a. inventarisaties en excursies ook natuureducatie aan de Noordwijkse gemeenschap wilde presenteren. Daarvoor werden een tweetal IVN-natuurgidsencursussen gestart, waaruit het grootste deel van het huidige ledenbestand afkomstig is. Daarbij de aantekening dat van de eerste cursus bijna uitsluitend die gidsen overbleven die al actief binnen de VNV waren en van de tweede het overgrote deel van de geslaagden niets meer van zich liet horen. In het organiseren van een derde cursus werd dan ook geen heil gezien.

Voor het uitvoeren van de meeste activiteiten die zich hoofdzakelijk binnen het "Jan Verwey" afspeelen is natuurkennis zeker welkom, maar niet vereist.

Met een gezonde dosis enthousiasme is het uitstekend te doen om de schooljeugd te begeleiden tijdens het uitvoeren van speuroopdrachten in de vaste expositie en bij allerlei onderzoekjes in de bibliotheekruimte zoals het uitpluizen van uilenballen. Enkele IVN-leden van dit moment die zonder gidsencursus en zonder gedegen natuurkennis, maar met veel enthousiasme een onmisbare bijdrage leveren, zijn het beste bewijs van deze stelling. Door nu als groep de IVN-vlag te strijken en in de grote natuurvereniging op te gaan verwachten wij een drempel te hebben weggenomen om geïnteresseerden te laten kennismaken met een heel plezierig en gevarieerd tijdverdrif.

Ook het feit dat alle huidige Noordwijkse IVN-leden toch al lid zijn van de VNV maakt deze opheffing een stuk eenvoudiger.

Hoe ziet de "educatiegroep" de toekomst voor ogen?

De meer dan 1000 schoolkinderen die jaarlijks het Jan Verwey Natuurcentrum bezoeken en de honderden kinderen die iedere herfst aan het natuurspel in het bos van Nieuw-Leeuwenhorst meedoen maken duidelijk dat er behoefte is aan natuureducatie in welke vorm dan ook.

Het Jan Verwey Natuurcentrum en Nieuw-Leeuwenhorst zijn hiervoor uitstekende locaties.

Wij denken door een directe benadering van de leden van de VNV meerdere mensen geïnteresseerd te maken voor het begeleiden van de jeugd. Mede gevoerd door de grote voldoening die dit werk biedt, heeft de nu nog IVN-groep het volste vertrouwen dat met deze overstap de natuureducatie in de naaste toekomst veilig wordt gesteld.

Oud Nieuws

Kees Verweij

Een wandeling door het duin rond 1870

De grote belangstelling voor allerlei planten en dieren in onze natuur werd pas rond de eeuwwisseling gewekt door Heimans en Thijssse. O.a. via hun "Verkade-albums" wisten zij een breed publiek voor de natuur te interesseren.

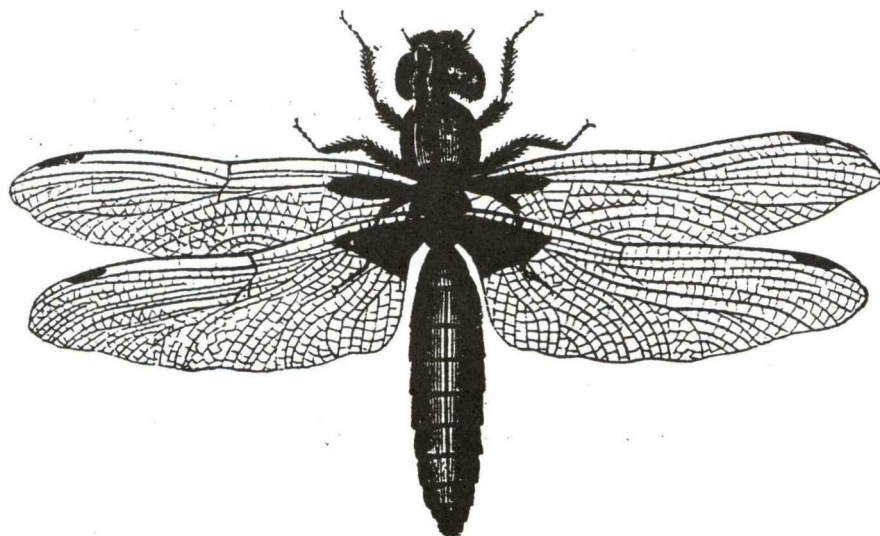
Toch waren er al voorlopers, die probeerden op een eenvoudige manier het brede publiek met hun kennis en belevenissen in aanraking te brengen. Zo leefde er rond het midden van de vorige eeuw een onderzoeker, die zich speciaal bezighield met insecten. Het gaat hier om Dr. S.C. Snellen van

Vollenhoven, die in het kader van zijn werk voor de Leidse Universiteit veel inventarisatiewerk verrichtte. Verder schreef hij o.a. het toenmalige standaardwerk over insecten, getiteld "De Gelede Dieren" in de reeks "Natuurlijke Historie van Nederland".

Voor het bredere publiek schreef hij het boekje "Vijf Entomologische Wandelingen", waarin hij zijn belevenissen op insectengebied in vijf geheel verschillende terreinen in Nederland beschreef. Een van de wandelingen maakte hij hier in de buurt en het is de moeite waard te lezen hoe hij bijvoorbeeld een tweetal libellensoorten in de duinen beschreef. Deze passage uit zijn boekje wordt hierbij afgedrukt. Het boekje verscheen in 1872.

Korenbout

Al voortwandelende valt het ons in het oog, dat vele korenbouten of glazenmakers ons over het hoofd vliegen. Hun getal schijnt toe te nemen, en het is ons duidelijk dat zij allen eene en dezelfde richting volgen. Laat ons zien of wij er niet een magtig kunnen worden, om de soort te bepalen. Na eenige vergeefsche pogingen hebben wij er een in handen. Het is de breedlijvige korenbout (*Libellula depressa* L.). Met welk een gemak vliegen al die dieren! Van waar komen zij en waar gaan zij heen? Met volkomen zekerheid weten wij dat zij uit het water zijn te voorschijn gekomen, want hunne larven of maskers, roofdieren die zich met kleine insecten voeden, leven in het water. Op een anderen tijd zullen wij die maskers wel een aantreffen, als wij in April of Mei eene wandeling langs een onzer veelvuldige waterplassen gaan doen.

De breedlijvige Korenbout (*Libellula depressa* L.)

Niu moeten wij ons vergenoegen met het dier te beschouwen. Met groot gemak onderscheiden wij hier de drie groote lichaamsdeeleen, den kop, het borststuk en het achterlijf. De kop, die verwonderlijk los schijnt te zitten en gemakkelijk naar de zijden en bijna geheel ondersteboven te draaijen is, vertoont ons twee verbazend groote oogen met zeer duidelijke facetten of vakjes, twee kleine sprietjes en geweldige kaken. De zeer groote platte vleugels, die aan den wortel zwarte vlekken hebben, waarop de roodgeele aderen sterk uitkomen, zijn uitnemend geschikt voor langdurige vlugt, daar zij de geringe zwaarte van het ligchaam gemakkelijk ondersteunen. Het geheel duidt een dier aan, dat zijn voedsel al vliegende moet vermeesteren. Aan de blaauwe kleur van het achterlijf bespeuren wij dat dit voorwerp een mannetje is; want bij deze soort hebben de mannetjes blaauwe, de wijfjes gele achterlijven. Het voorbij-trekken der korenbouten houdt echter niet aan; het is dan ook niet deze soort, *Depressa*, die deswege berucht is, maar wel de viervlekkige (*Libellula quadrimaculata* L.). Van deze is het meermalen opgeteekend dat zij in ontelbare zwermen, welke bepaaldelijk ééne rigting hielden, waargenomen is. Zoo heeft Marcel de Serres geboekt, dat in het zuiden van Frankrijk in September 1837 een zwerm wargenomen is, zoo dicht, dat hij het licht eenigermate verduisterde, en toen hij eindelijk neergevallen was, alle boomen en planten bedekte. Cornelius, leeraar aan de hoogere burgerschool te Elberfeld, zag op den 19den Mei 1862, bij Mettman tusschen Elberfeld en Dusseldorp, een zwerm, welke 50 minuten duurde en 200 pas breed was. Hij berekende dat die zwerm 60 millioen kubieke voeten besloeg, 'tgeen, zoo men 40 voorwerpen op een kubieken voet aanneemt, het aantal der individuen van dien zwerm op 2400 millioen brengt.